

Fitxa per la Foiospèdia / Arxiu de memòria popular

Nom/Cognom	Miguel Rodrigo Plasencia
Data de naixement	Divendres 22 de desembre de 1933
Títol	<i>Miguel Rodrigo Plasencia, música i bandes</i>
Categories	Postguerra, música, treball, home
Data i lloc de l'entrevista	Dimarts 22 de setembre de 2020, casa de l'entrevistat
Data de publicació	Divendres 9 d'octubre de 2020
Equip entrevistador	Etnograma (Laura Yustas, Nelo Vilar)
Enllaç	https://youtu.be/3e_8sxZjB9E
Extracte	https://youtu.be/qMCt_TeMU2g

Miguel Rodrigo parla amb passió del seu treball en el món de la música. Amb ell recorrem més de setanta-cinc anys d'experiència de gran nivell, el seu entorn musical i el de son pare, Miguel Rodrigo Corell. Ens sentim honrats de la seua confiança en esta entrevista, de la generositat de la seua conversa i de l'humor amb què repassem la seua història de vida, que va paral·lela al creixement exponencial en quantitat i en qualitat que ha viscut la Banda de Foios i en general la Societat Musical Santa Cecília. Miguel Rodrigo ens dóna una lliçó d'història i d'intrahistòria de la banda, un luxe per a Foios i per a qualsevol historiador o interessat en el fenomen sorprenent de les bandes al nostre territori.

Com a bon director, Miguel mostra sobrada capacitat per distribuir el mèrit entre la banda i la Societat Musical. També ens regala revelacions i homenatges a grandíssims músics que han tingut menys predicació que altres, com el gran clarinetista virtuós Vicente Palau Puchol, clarinet solista i subdirector de la Banda Municipal de València.

En acabar l'entrevista, Miguel ens va estar comentant una ampla [Col·lecció de fotos de la Banda de Música \(I\)](#) que ja tenim publicades i altres tantes que emmagatzemarem ací properament. Pensem que les fotos són un bon complement a esta entrevista, que aporten moltíssims detalls del seu itinerari, de la banda i la Societat Musical de Foios i del poble en general.

I per saber més sobre la banda recomanem també l'entrevista a [Salvador Murgui Casinos](#), que porta 65 anys en actiu.

Sinopsi

Miguel Rodrigo Plasencia (1933) ens parla de la seua vida com a músic i del context en què es va formar: el context musical de Foios des de l'època de son pare, la banda de postguerra i l'impuls que li va donar millorant la formació dels músics i obrint les portes a la fabulosa banda i a la Societat Musical que és un dels orgulls de Foios.

Transcripció

Lo primer és preguntar-li com li diuen...

Miguel Rodrigo Plasencia.

I l'any de naixement mos lo pot dir?

Sí, el 22 de desembre de 1933. Vaig a complir ja 87 anys.

La seua família és una família de Foios.

Sí, sí, sí, tots de Foios. Els auelos, mon pare, ma mare... tots de Foios.

Son pare era professional de la música.

Mon pare fon... mon pare va ser en el any 1925 crec que el primer professional que isqué de Foios, de quan fundaren aquella banda. Aquella banda quan se fundà ací en la Societat ja n'hi havien músics ací, ja n'hi havien. Que els havien fet dos hòmens que hi havien ací molt bons músics, que eren Leonardo Chirivella i Elies Plasencia, que era clarinetista, dolçainer molt bo i sastre de professió. I en después el Leonardo Chirivella que era un fuster, però que era molt listo, tocava molt bé el fliscorno, i amb estos mamprenqué mon pare. Mon pare mamprenqué amb estos i quan vingué Mariano Puig pa fundar la societat ací ja n'hi havia, per això mon pare ja tocava i fon discípol de Mariano Puig. I en el any 1925 mon pare fou oposicions a la banda municipal i ja va entrar.

A la seua família serien llauraors, m'imagine.

Sí, sí, bueno, m'auelo tenia poqueta terra, esta casa era arrendà, els camps arrendats. Se comprà tot, se feu tot... Però vivien d'això. I mon pare se dedicava a l'agricultura i a l'estudi de la música. I jove-jove pues... mon pare pues... nasqué en el 1904 i en el any 25 tindria vint-i-un any tamé quan tocava en la banda municipal.

Ja era professional. Suppose que vosté aniria ací a escola...

Sí, sí, a l'escola d'ací... És que hi ha una anècdota ahí: l'anècdota és que als 13 anys mon pare anà a parlar amb don Andrés, que era el mestre; diu: "Don Andrés, este no ve més a escola, ja. -Pero hombre... -Diu: este se'n va a estudiar música" Que jo ja estava enrolat en la trompa, en els professors en València. Jo des del primer dia, jo tinguí un bon professor, des del primer dia: mon pare era professor i des del primer dia tinguí bons professors, tant de trompa com de solfeig i tot això. I se creuen... jo el solfeo el vaig alcomençar en Foios però no de la mà de mon pare: ací hi havia un senyor que li dien... espera't a vore... que li dien... que tocava el saxofó tenor molt bé, i después fon dolçainer, que era Tamarit, que era fuster o una cosa aixina [més endavant ho recuperarem: es tractava de Gerardo Tamarit]. No me'n recorde ara perquè, veus?, ixes coses me fallen, però no me m'olviden en la vida, no me s'olviden perquè...

És molt arrere.

Claro, perquè... Bueno, total, que mamprenguí amb aquell i després amb mon pare. Després mon pare me tragué de l'escola pública però me ficà en una escola privà ací en Foios. Ací hi havia uns professors que donaven escoles en aquella època i jo seguí estudiant amb don Arturo que era el professor que jo tenia.

Bueno bé, això és lo que hi ha, i en després ja pues vingué lo de la banda, la banda municipal, tal... I després estudiar en el Conservatori...

En el Conservatori de València.

El Conservatori de València, sí. Jo tinguí... el primer professor meu fon... era el trompa, trompa-professor de la Banda Municipal: Rafael Pipón. Després tingué en el conservatori a Rafael Falomir que era de Lliria, que era professor de l'orquestra i a part de professor de la orquestra era professor del Conservatori. Jo tinc molt bon recuerdo dels dos, perquè m'agarraren en sa casa com si fóra un fill més. I ahí mamprenguí hasta que vingué el dia que aní a la Banda Municipal, varen eixir unes proves -la Banda Municipal estava a extinguir i jo entrí en la Sección de Viento de la Orquestra Municipal, perquè banda municipal no existia.

No existia encara?

No, no, és que després que s'acabà la contienda uns hòmens feren la orquestra, i pa fer la orquestra l'Ajuntament no podia tindre dos agrupacions: ficà a extinguir la banda [5 min.] i en després jo fiu oposicions a la Sección de Viento.

Però molt jovenet.

Sí, tindria díhuit anys. I entonces pues tinguí molta sort, jo anava ben dirigit i tinguí molta sort. El dia que aní a la Banda Municipal a la Sección de Viento hi havien dos places vacants, i n'anàrem tres. És que no en hi havien més estudiant la trompa. I uno que vingué era un xic que tocava la trompeta molt bé però que agarrà la trompa uns dies antes i el retiraren enseguida. Total, que tinguí sort. És que entonces no hi havien trompes, hui en Foios per exemple hi han deu o dotze trompes però entonces en el Conservatori n'hi havien tres. En tot el Conservatori. Me'n recorde d'ells perfectament: uno era de Torrent, que era un talent amb el violí i amb la trompa però no se dedicà a la música, se n'anà a la universitat, crec que fon arquitecto, ingeniero o una cosa d'ixes, però era un... molt bé, molt bé. I l'atre era de l'Alcúdia de Carlet. Era de l'Alcúdia però era peluquero, i se ria de mi perquè ell diu que... en fin, que no volia dixer-se allò pa vindre. Total, que tinguí... la veritat és que tinguí sort, aní molt ben dirigit i tinguí sort. La veritat és ixa, sí. I he sigut professor de la Banda Municipal hasta l'any 98.

Son pare tocava la trompa, tamé?

No, no: el saxofó. El saxo. Mon pare i ma mare [*els senyala en una foto*]. Té algun regalet tamé fet de la Societat en homenatge i tal, i allà té tamé algun diploma del primer prèmit que guanyà en 1933, en els Viveros de València. Bueno, total: músics. Ell pertenesqué a la Banda Municipal i jo tamé siguí... hasta el 98. Entrí hasta el 98.

Se pagava bé?

Què va! [risses] Entrí cobrant 610 pessetes al mes i en pagava 500 de l'instrument que m'havia comprat. I me venia justetet pa pagar-me el tren o una cosa aixina. Però molt bé, no estic arrepentit de res. M'agradava i estiguí formant part d'ahí. Després com era jovenet... i és que

no n'hi havien trompes. No és com ara: si ara vingueren aquelles oposicions pues tal vegà en lo que tocava jo me retiraven enseguida [risses]. Que no?, sí, sí... és que hi ha que reconèixer-ho, no hi ha que... Podia ser que si feren l'oposició hui, amb lo que jo tocava -claro jo hui tocaria d'un altra manera, instruments distints, tècniques distintes, comprens? Entonces hui està molt... hui hi ha cada gent per ahí molt bona, gent molt bona. Però en fi, jo fon professor des de l'any -vos ho he dit?-, des del 51 hasta el 98 que me van jubilar. M'haguera pogut reenganxar un anyet o dos més, però no volguí perquè la trompa no m'anava com a mi m'agradava ni mucho menos i jo no tenia... no era responsable pa estar... pa defendre l'atril. És que hi han atrils que se tenen que defendre, per això tens la plaça, i professionalment és aixina. Però bé... Tinguí molta sort: no hi havien trompes, és que no n'hi havien. Per això als 15 anys ja tocava jo la trompa en la Simfònica, una orquesta que teníem ací en València que vivia de les subvencions de Diputació, d' Ajuntament, i quan tenia uns pocs dinés feien un concert. Dirigien hòmens d'ací, i... en fin.

I el salt a la direcció? Perquè vosté va començar molt prompte a dirigir, tamé.

No, no, jo... a vore si s'anem aclarint: hi ha que tindre molt de respecte a la direcció. Molt de respecte, eh? Hui no és aixina. Hui qualsevol director té el títol de direcció d'orquestra, i els títols de director... No, jo no tinc ningun títol de direcció, jo tenia l'experiència de la Banda Municipal. Amb l'experiència de la Banda Municipal tenia suficient entonces. El palet, la direcció, tinguí la sort de tindre a uno de Foios, que era tamé... Ramón Corell, que fon un dels músics que isqué després de mon pare, que aquell me donà això... Però això ho he deprés jo anant anant. Però hi ha que tindre molt de respecte perquè hui està el títol, hui donen les places, hi ha una... als conservatoris superiors [10 min.] hi ha direcció, catedràtics i professors de direcció d'orquestra, i hi ha que tindre molt de respecte perquè... perquè hi ha molt de D'Artagnan per ahí [risses]. Amb molt de respecte, eh?

Vosté va començar dirigint en Altura.

Sí, jo comencí... ara voràs: és que lo d'Altura mon pare estigué deu anys en Altura, de director. S'ho deixà perquè volien que visquera allí, i s'ho va deixar. Entrà un atre senyor i quan s'anà ixé senyor vingueren a vore si mon pare volia anar amb les condicions que ell dia, i mon pare... "no". Entonces com jo estava en les mans de Ramón, diu: "va este". Més verd que una ceba però pac allí.

Quants anys tenia vosté?

Ui, pues tindria dèneu anys. Jo me fiquí... tinguí relacions a partir dels vint i era antes. Però no, jo ja portava una experiència de la Banda Municipal, que això és molt: programes, formes de tocar, músics que toquen bé, director que era una maravilla... I molt bé, i això dóna una experiència: saber com ser fan les coses i com s'està tot, i... Jo tingú sort, la veritat és que tinguí sort.

I després ja va començar a dirigir...

Después sí, és que açò és un atra cosa. Lo de Foios... Mon pare dirigia la Banda de Foios, no? I vingué en l'any 56 mon pare es ficà molt malet. Es ficà molt malet molt malet, i entonces: qui ve ací? Jo ja tenia una miqueta d'experiència, el 56 jo ja tindria vint-i-tres anys, ja portava experiència, ja estava amb Ramón, ja estava en tal, i digueren: pues este. I mamprenguí ací i ací he estat hasta el 81 que és quan me'n vaig anar d'ací. De mestre, director, de donar classes i, en fi, a la meua marxa.

Quan va començar ací en Foios en la banda, quin tipo de banda se va trobar?

Pues... la mitat tocaven d'oït. Quatre lliçons de solfeo. Un método que se dia [Eslava](#), i hi havia que de la lliçó -una lliçó que hi havia un poc complicà- no passava. Però es tiraven a la banda i ahí treballava jo... Però això no té res que vore, entonces era una lentitud, esplaiet, sense posar-se apresseta; después: fes esta posició per ací, fes-la per allà... Això no té res que vore. I en después ja és quan alcomencí i jo ja tingué un president ací que li diguí: Antonio, açò no... Aixina no tindrem mai... Perquè si vols que sone bé la banda, que toquen els músics. [Risses] Si no toquen els músics no pot anar bé la banda. I aquell me donà canxa, eh?: "Canxa, lo que vullga. -Dic: Necessite un professor de solfeo, que toque el piano -que siga pianiste- pa fer els dictats musicals i que faça com siga. Necessite un professor de madera en general, i en después quan tingam algun xic que estúdie i que no tingam professor ací, enviar-lo a un professor fora. Cada u tinguera el seu especialiste. Mamprengüem ahí, mamprenguí a portar gent al conservatori i d'ahí pues ha eixit tota aquella... hi han per ahí que han fet de la seua vida la música: professors de conservatori i catedràtics alguns. I professors de banda municipal d'ací i professors de conservatori. I ací hi han professors, que ja estan... no són meus però hui ací n'hi han lo menos quoranta o trenta que viuen... fan de la... Això és hui. En això no tinc res que vore jo ja. Jo inicií el camí, i Antonio -Antonio, el president- me digué: "Mestre, diu, vosté creu que té que ser aixina? -Dic: Sí" [risses]. Si no toquen què fem ací? Com tinc que demanar jo a la gent que...? M'ho concedí, se portà molt bé, Antonio.

Clar, perquè ací eren llauraors i gent que treballava en fàbriques...

No, no, a la fàbrica; molta gent a la fàbrica, i a l'horta i tal. Hi havia de tot, eh?, hi havia gent molt lista tamé, però que tocaven poquet. Hi ha gent molt bona, que jo tenia gent que eren molt bons. Fora de lo de la música. Però en después ells ho tenien d'una manera com ho tenien i ja està. [15 min.] Però en ixa banda pues anàrem prosperant a poquet a poquet, en después vingué... i ja està.

La gent treballava... vull dir, acudia als ensajos...?

Sí, així... com podien. Com podien. Als ensayos... tenia molta gent que treballava a la Jutera, que s'alçava a les quatre i mitja del matí i venien a ensajar, eh? Sí, sí, sí. Gent molt bona, gent molt bona.

S'ha de tindre una afició molt gran, eh?

Sí, sí, gent molt bona. Ensajàvem, treballàvem, patien més o patien menos però anaven tirant avant. I alcomençà ahí el desarrollo, el desarrollo este ja el mamprenguí molt abans, perquè jo ja, en vista de que me quedava ací i tot això dic: "Antonio, home, que si no... Toni. -Diu: Vosté diu, tu dius. -Jo vullc açò, pa la base solfeo amb dictats musicals, teoria de la música...", i mamprenguí a portar-los jo al conservatori preparats lliure des d'ací. Preparats d'ací a examinar-se lliures.

Això és una responsabilitat pa vosté tamé.

Sí, claro, entràvem allí i la gent dia: "ja estan ahí els de Foios". Sí, perquè mos reservaven un miqueta. Aixina mamprengué allò i en después ha anat desarrollant-se i hem alplegat a on estem perquè s'ha portat molt ben portat ací. Que ha treballat molt, que s'ha juat el tipo molt en el formar tot això, fer el local que tenen... Hui tenen ací en Foios una glòria, jo ho conte en tots els puestos. Tenen cor, tenen orquesta, tenen directors pa tot, tenen... banda, banda jove, tot molt ben arreglat. I la veritat és que hui hi han en Foios lo menos de trenta o més que de la

música fan la seua vida. Hi ha alguns d'ells que mampregueren amb mi i tot... Jo quan me diuen lo de discípul no m'agrà dir discípul, entenc que lo de discípul és un atra història. Jo dic que han passat per mi.

Quan vosté va començar la major part de l'activitat de la banda eren festes religioses, supose, en els pobles de al voltant.

Alguna vegà, alguna vegà, sí, hem anat a... en fin... La banda la contrataven pa anar a Meliana o pa anar a Alfara o pa anar ací o pa anar allà, i les festes del poble que no paraven. Entonces era tot, eh? Les festes del poble i ja se començà a fer concertets, a fer coses, i... en fin...

Com eren els desplaçaments? Com es desplaçaven a altres pobles?

Me cague'n... A Alfara anàvem a peu, en una sendeta que hi havia per ahí, i algú tenia bicicleta. Però a peu, eh? Per la...

Vosté també a peu?

Sí, claro. La sendeta de Vinalesa, travessaves Vinalesa, travessaves el d'això, i a Alfara. I estaves per el matí, te'n venies a dinar i per la vesprà tornàvem a anar. S'ho passàvem molt bé, era...

Home, ja m'ho pense, de festa en festa.

Era, a part d'això, la gent, ser músics i tot això se reuníem, féiem coses, venia santa Cecília, venia açò i anàvem... comprens? Allò era aixina entonces. Quan jo agarrí la banda ací, el any 50 i per ahí, ja se férem uniforme, però antes no teníem ni uniforme. Feren una jaqueta de tela molt roïn i una gorra i amb això anàvem funcionant. A falles...

Clar, a falles supose que anirien molt.

Sí, a falles. La banda de Foios anava a falles; a falles prou bé, prou asseaetes. La banda se preparava pa anar a falles. No és com ara, que no... La banda se preparava pa anar a falles. Aquell desfile del carrer de la Pau el dia de la Ofrenda allò era molt sério: les bandes uniformades, bandera, tot completes... Allí no anaven deu o dotze músics, o siga que... Jo ensajava passodobles pa passar pel carrer la Pau. Però molt bé, molt bé.

Era una ajudeta econòmica també, m'imagine.

Home, claro, cobràvem, cobràvem. Es pagaven les falles, claro. No sé si dixàvem un tant per cent pa caixa o una cosa aixina, no ho recorde. Pa la caixa del músic, [20 min.] que sempre tenia una caixeta perquè allò... bueno, no sé si contar-ho o no... És que quan venien les festes hi havia deu o dotze músics que ja tenien els dinés en la butxaca antes. Anaven al que tenia la caixa i li dien: "dixa'm i quan vinguen les festes t'ho tornaré".

Jo he tingut sort. Estava mon pare per davant de tot i jo he anat molt ben encaminat en ixe aspecte. Normal, què fa un pare?

Mos van contar que de la banda també es feien grupets, es dividien pa poder anar a totes les festes...

Sí, bueno, a vegaes... crec que venien i li dien al que feia els contractes: "volem vint músics". O quinze. Tamé se feia. Però normalment la banda érem de trenta, o trenta-dos, o trenta-tres. Jo tot lo més que tinguí van ser quoranta. Però normalment tamé contrataven quatre músics, cinc músics, sis músics, o deu músics. Tot normal. Això ja vos ho contaria Salvador. És que [Salvador](#) fon... depositari no: el que contratava, contratiste de la banda. Salvador estigué molts

anys de contractista. I jo amb ell m'ho passava molt bé perquè feia: "ha vingut fulano, m'ha dit si li puc adelantar... -Dic: Jo?..." [risses]. En aquella època era aixina. Ara és un atra.

Els instruments i els uniformes eren de la Societat?

Era tot de la banda. No, l'uniforme... els pagava la Societat, eh?, no els pagàvem mosatros. A últimament no sé si ja se'l pagàrem mosatros... no t'ho puc dir cert, però el instrumental era tot el material de la Societat; algú tenia un instrument d'ell, algú, perquè l'havia heretat de s'auelo, son pare o... No, però l'instrumental era tot de la Societat.

I quan partien la banda, vosté se n'anava amb alguna part?

No, no, jo anava quan anava tota la banda. El director va quan va tota la banda. El director va amb tota la banda, en companyia de la bandera... me comprens?, i ja està...

Contava Bartomeu Real...

Home, Bartolomé!

...i Francisco Saurí, contaven -i a més s'emocionaven contant- que l'any 57 a l'escenari del Musical vell ensajaven "Nuestro padre Jesús", "Adoración y fervor"...

Marxes de provessó, claro, sí, sí. Tot, tot, tot, pa eixir al carrer, marxés de provessó, passar-ho tot ensajadet, hi havia molta gent que no tenia estudis. Però tocaven, eh? S'esforçaven, i cada u defenia el seu paperet. Però jo ensajava les marxés de provessó, els passodobles, tot. Tot això se tenia que ensajar. Aixina com ara tiren a d'això una marxa de provessó a l'atril, se la tiren a l'atril, la passen de dalt a baix amb el mestre i au, ja està. Això no té res que vore. Entonces allò era...

També contaven que quan van començar a anar a certàmens -a Cullera, a Gandia o a València-...

Sí, sí, tot això està ahí [exposat als murs de la casa en què estem]. Això ho tinc ahí jo perquè ho he arreplegat jo, perquè estava allí en un rincó, quan se feu el Musical nou ho canviaren de puesto i no sé si u o atre ho arreplegà però jo tinc lo meu i lo de mon pare.

Clar. Bartomeu parlava de quan van estrenar "Boris Godounov", que va tindre molt de èxit, o "Jericho", que ell dia: allò era marvellós...

Bueno, bé. Sí, la banda sempre ha sonat prou bé, la banda de Foios, dins de les seues possibilitats i de la seua categoria sempre ha sonat bé, ha anat ben preparà, i, en fin, bé.

Bueno, va tindre molt de èxit: l'any 61 van guanyar en Cullera, van guanyar en València...

Sí, bueno, en atres puestos, alguna vegà algun disgust... De tot ha hagut. Però en fin, això és normal.

El repertori supose que el preparava vosté...

Sí, sí, bueno, jo repertori en tenia massa.

Sí?

Hombre, professor de la Banda Municipal [risses].

Claro, m'imagine que ahí vosté no tindria cap problema.

Hi havia repertori ací tamé en el arxiu nostre, eh? Però jo normalment ja anava ficant-ho tot a basse d'arreglar... Jo agarrí la banda de Foios i no tenia saxofons quasi. Un saxofó o dos. Estava Paco, estava Vicent, que estan en una fotografia que han passat estos dies per ahí; ahí estan estos dos. I en aquella època em pareix que eren professionals de Foios, no assoles jo. **[25 min.]** Està Paco -Paco Hidalgo-, están... en fin, gent que isqueren de Foios en la meua època, en companyia meua, que eren... Paco el que estava, que ja s'ha jubilat, ixe isqué amb la trompa tamé; ixe tamé passà per mi. Ja passà per mí, Paquito ja passà per mi, perquè tindrà ara setanta anys. Bé. Però ja isqueren professionals, entonces. I anteriorment quan se fundà la banda ja isqueren professionals de Foios molt bons, i músics molt bons que hi havien. Millor que en després. Perquè després passà lo que passà i se n'anaren catorze o quinze músics molt bons de Foios; per lo que fóra: la contienda fon una ruïna pa la banda, i... Però entonces ja isqué Ramón Corell...

Home, ja veu, mare meua! Té carrer ací en Foios.

Sí, sí, però se nombra molt poc a un virtuos del clarinet, que era soliste de la Banda Municipal i subdirector de la Banda Municipal: Vicent Palau. No vos lo han nombrat? És que no sé per què. Però això en després, a micrófono tancat vos contaré. No se portaren bé amb ell. I era clarinet soliste de la Banda Municipal i subdirector de la Banda Municipal. Vicente Palau Puchol.

Pues no és poca cosa, no...

No, no... Però jo sí que el nombre. Jo el nombre a tots els puestos. I en després jo he tigit els meus problemes amb directius i gent per este assunt. Perquè en després a pesar de tot quan la banda se quedà... que passà tot açò, se quedà molt d'això, vingueren les festes i tenien un concert, no se podia donar, mon pare s'encarà amb el president, el president donà el do de pecho, se portaren reforços de la Banda Municipal i el concert anà tot a càrrec de Vicent Palau tocant peces de clarinet. Ramón Corell tocant peces de trompeta, però Palau... Tots els concerts el tenia mon pare fent una cosa o atra. I no sé per què... De molta categoria. No vull comparar però de molta categoria.

Vosté era família de Ramón Corell?

Mon pare era cosí de segon...

Com son pare era Corell també de segon...

Sí, Rodrigo Corell. Aquell era Saurí Corell... o Corell Saurí.

Vicente Palau Puchol, que mai li digué a mon pare que no pa res. Però no sé per què... No ho sé, és que no vull dir si se feu alguna vegà, que se feu algo, un homenatge o algo ací, vingueren unes filles o algo, però no puc aclarir-ho. Però que conste que... I d'aquella època pues isqué ell a la Banda Municipal, Corell a la Municipal, a l'orquestra... En després hi havien instrumentistes d'ixa categoria. Però que no volien ser músics, però que tenien ixa categoria tamé. I algun atre mes que fon professional, com... teníem un atre trompetiste molt important, sempre ho dia mon pare, jo no l'he vist mai, que li dien Pinlan. Que té uns nebots o això que estan en la directiva i algú és músic. Un trompetiste enorme, que s'anà a la Municipal de Còrdova tamé. Tots aquells isqueren en companyia de mon pare i després un poquetet, o siga, que no són ara, entonces ja eixien d'ací la gent. Entonces ja eixia gent. No vull nombrar noms perquè me'n dixes, i no m'agrà, no m'agrà perquè te'n dixes algú i a lo millor entonces aquell... Mon pare sempre dia que era un trompetiste... un fenòmeno de la trompeta.

A PROPÒSIT DEL MUSICAL VELL

No, no, era un teatro. El Musical vell era una sala de teatro, hi havia un escenari al fondo. Lo que passa és que a l'entrà hi havia un baret, amb la cuina i tot això, pa servir, i quan era teatro hi havien butaques i tot. I s'arplegaven i feien el teatro allí, i la banda ensajàvem dins de lo que era l'escenari. Lo que passa és que después vingué la reforma i se dividí, per això hi ha una escala, se feu dalt, era tan alt, se feu lo de dalt pa que la banda ensajara, donàrem classes i férem tot això. **[30 min.]** Ahí estava jo, això fon en l'any 70 o per ahí. Se feu ixa reforma i en el 71 l'instrumental nou ja. Allò ja anava funcionant, no? Però que ixe local se feu pa la música. Si tens el gust, te fiques en front d'ell, si te fiques a la porta principal del musical, ves i mira amunt i voràs com hi ha una balconà, i a la balconà hi ha una lira feta de ferro. Se feu per això.



Tot el món parla molt bé de vosté com a mestre, com a director però també com a mestre, que coneixia a tots els xiquets, se preocupava...

Jo és que he tingut una passió per la pedagogia. Açò ho he fet perquè era precís, pa mantindre a la família, i jo era un enamorat, jo estava en la Banda Municipal i claro, jo era especialista en tots els instruments. Quan tenia un problema amb un instrument parlava amb el professor de turno i li feia: "xe...". Però a mi m'encantava ensenyar, i per això em ficava a les cinc de la vesprà i acabava a les deu de la nit. No... Aixina com ara van un hora i ja estan que els pica el cul... [risses] Jo sí, la veritat és ixa. De director: m'ha salvat, he dirigit, he conduït, sense fer animalades, però bé, perquè m'ha salvat.

Vosté ha segut fill de músic, pare de músics i marit de dona música, també.

Sí, la meua dona tamé música.

Ella era una pianista...

Molt bona, molt bona. Ens coneguèrem en el Conservatori, ahí se lià el assumt i tal i tal. Molt bona. Lo que passa que quan te cases entonces... Li isqué faena. Li va eixir faena a Carmencita. El catedràtic, un professor d'ella, li digué: "Carmencita, açò ix. -Diu: M'ho pensaré, don José".

S'ho pensa i aquella eixida entones, pues... Me digué: "Miguel, no estem bé aixina?". Hui no seria aixina. I ho comprenc. "Això ho has de dir tu, Carmencita", i se quedà ahí. El piano encà el tinc en el piso, en casa.

Com li dien, a la seua dona?

Carmen. Carmen Tamarit Serrano.

Ja m'ha eixit el nom del professor, al dir Tamarit: Gerardo. El professor de solfeo que mamprenguí jo amb ell amb el método de Eslava. Gerardo Tamarit, molt bon saxofoniste. Tamé feu proves a la Banda Municipal però no li aplegà. No és que no tocà, és que no li aplegà.

Després vosté es va deixar la banda de Foios i se'n va anar a Onda.

Bueno, però això és un atre tema.

Això és un atre tema, sí.

A mi en Onda em buscaren en l'any 76 de professors d'instruments de metal en general. Me buscaren allí, vaig anar allí, hi havia un director que era amic meu, que me coneixien ixa classe de treball perquè jo estava tamé liat en el Conservatori i tot això i me portaren allí en el 76, i en el 81 se n'anà Luis, el director, que aquell se n'anà a dirigir un atra agrupació, i entones m'ho digueren a mi, i des d'entones... hasta que me n'aní. He passat una època bueníssima bueníssima, estic ben considerat en Onda hasta l'extrem que sóc fill adoptiu. Per unanimitat, primera vegà amb els concejals de tots els d'això. Estic content, en Onda tinc molts molts amics i ixa és la cosa que... Però això és un atre món, és un atra història.

És una vida privilegià.

Musicalment m'ho he passat molt bé. M'ho he passat molt bé.

Una vida dedicà a l'art.

He tingut sort de no pegar passos en fals. Ben portat, comprenc? No pegar passos en fals, i aixina anava la cosa. Jo adés quan t'estava contant lo de Vicent Palau i tot açò, pues hi han coses ahí que jo les sé, [35 min.] i jo les parlí molt amb Vicent Palau i ell m'apreciava molt tamé a mi. I les parlí, perquè jo ja era un home i les parlí amb ell.

Els canvis de repertori hauran segut molt grans des de que vosté va escomençar hasta ara.

Els canvis de repertori, ací no ho sé però en Onda sí que ho tinc, des del primer concert hasta l'últim. Un arxiu de programes i de tot i allí està tot arxivat, tot [inintel·ligible], ara ho passen tot per l'ordenador i això és fàcil: pim pam fuego, dia tal tal. Entones pues no, entones se feien uns programes, o a vegaes no se feia programa, se ficava en la pissarra el programa. De tot. Però bé. Jo musicalment la meua vida... jo he tingut molta sort. Primerament perquè jo no he segut un trompiste enorme enorme, eh? No. Jo he segut un trompiste que he complit amb la meua missió, no he fet mai el ridícul. Però llarg i pa arrasar, no. La cosa és com és.

També ha vist els canvis de tindre uns músics que sabien lo justet, a ara que hi ha un nivell... M'imagina que el nivell ara mateix...

Hombre! El Musical hui té professors dels que alcomençaren amb mi que són hasta catedràtics. Dels que alcomençaren amb mi, ara n'hi hauran... jo què sé, de tots... Perquè ara és que estan les escoles, la Primària; la Secundària; els Conservatoris, les orquestes, les bandes... Entones no tenies res. Ací, hasta l'any 40 que no se funda la Orquesta Municipal, la

Banda Municipal. I hui la cosa està aixina. No té res que vore, això no té res que vore. Ademés, la gent va a escola, la gent quan va al conservatori li exigixen un ingrés, entonces era apuntar-se i tal i punto; el examen que te feien pa entrar al conservatori me'n recorde que era un dictat, una suma i una resta, un cosa aixina. Pa entrar al conservatori. Però hui tens que fer una prova d'accés, com en tots els puestos, i quan acaben el grau mig fan la prova d'accés pal grau superior i hi ha que tindre unes condicions. A part d'això tenen que tindre uns estudis fets pa poder optar a ixa titulació que tenen, que és una titulació superior. Això no té res que vore.

Té uns compositors preferits?

Jo els compositors preferits... a mi és [Txaikovski](#), m'agrà per el temperament. I en la trompa pues [Strauss](#), que és el que té els concerts, el que té les sonates, que he tocat jo, Strauss. Però això no vol dir que... ojo, eh?, que u se riu però jo necessite força. Txaikovski m'agrà molt. Què he de dir, que [Beethoven](#) no m'agrà? Home...

No sé si en les bandes se toca molta música contemporània.

Bueno, hui és que ahí hi ha un problema... No és un problema, a vore. Hui és que resulta que els compositors estan aixina. Entonces tu eres compositor, eres amic meu i vens i dius: "Paco, o Pepe, jo he fet una obra ahi, toca-me-la". O "tin-la", o va al certamen i encomanen una obra pa no tocar les de antes. En fin. I entonces els directors a vegaes se veuen una miqueta marejats, perquè l'amic de turno que és compositor li demana que ha fet l'obra o que açò o que lo atre. És... tot ha canviat. Entonces les grans obres eren transcripcions que se feien de l'orquestra a la banda, i ja està. Se feien transcripcions de l'orquestra a la banda. I tocaves una obertura, el [Egmont](#) de Beethoven, una transcripció que hi havia feta. Tocaves qualsevol atra cosa: un [Capricho italiano](#), de Txaikovski, transcripció pa banda. I aixina pues... va aixina. No hi havien compositors que escrivien pa bandes exclusivament, i si hi havia algun compositor escrivia pa la orquesta. **[40 min.]** Però ara està açò com està, entonces està aixina de compositors.

Vosté no ha compost, no ha escrit?

No, mai. No he tingut temps. Ni estudis pa d'això tampoc. Ho tinc que dir tot. Està clar? Ni he compost, ni sé, ni estudis pa ser compositor ne tinc tampoc.

Hi ha més faena ara, pa un director? O era els anys 50...

És tot, tot té una relació. Ara el director té una agrupació de músics que toquen tots, que quan entren a la banda entren super fets. Entonces llenguatge del director, ante ixa gent, no és la mateixa. No pot ser la mateixa. Tu li tens que parlar a uno que no té estudis i tal i li pots parlar d'una manera, però a esta gent se té que parlar... Això és igual que quan passes de la banda amateur a la professional. El llenguatge no és el mateix pa la banda amateur que pa el professional. "Un atra vegà, a vore... i tal": entonces era... alcomençar i dir "pos estic ací un atra vegà", i espaiet, i atra vegà, i espaiet, i atra vegà... Jo com tenia la meua... ficat en la Banda Municipal pues me costava quasi més. Però, no té res que vore, hui no té res que vore, qualsevol xiquet... Pararan, si açò no para hi haurà un dia que pa entrar en la banda de Foios hauran de fer proves. Oposicions.

Provablement, el nivell és estratosfèric ja.

Però hui hi ha gent molt preparà de professors, molt molt preparà. No vos podeu figurar, molt preparà. Jo conec a gent molt bona que està de professors i bueno... Mosatros en Foios tenim

gent també molt bona. Escampaes per les orquestes Foios hi ha músics que estan de professor de Primària, de Secundària, de conservatori, en orquestes també ne tenim algú, en banda municipal també ne tenim algú, en conservatoris també tenim professors... O siga, que això no té res que vore.